

UNIwersytet SZCZECIŃSKI

ZESZYTY NAUKOWE NR 788

ACTA IURIS STETINENSIS 4

SZCZECIN 2013

Rada Wydawnicza

Adam Bechler, Tomasz Bernat, Anna Cedro, Paweł Cięszczyk
Piotr Michałowski, Małgorzata Ofiarska, Aleksander Panasiuk
Grzegorz Wejman, Dariusz Wysocki, Renata Ziemińska
Marek Górski – przewodniczący Rady Wydawniczej
Edyta Łongiewska-Wijas – redaktor naczelna, dyrektor Wydawnictwa Naukowego

Rada Naukowa

prof. dr hab. Roman Hauser (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu)
dr hab. Andrzej Jakubecki (Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie)
prof. dr hab. Andrzej Marciniak (Uniwersytet Łódzki)
prof. dr hab. Mirosław Nazar (Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie)
prof. dr hab. Zbigniew Ofiarski (Uniwersytet Szczeciński)
dr hab. Adam Olejniczak (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu)
dr hab. Lech Paprzycki (Akademia Leona Koźmińskiego w Warszawie)
prof. dr hab. Władysław Rozwadowski (Uniwersytet Szczeciński)
prof. dr hab. Tadeusz Smyczyński (Uniwersytet Szczeciński, Instytut Nauk Prawnych
Polskiej Akademii Nauk)
prof. dr hab. Roman Wieruszewski (Instytut Nauk Prawnych Polskiej Akademii Nauk)
prof. dr hab. Bronisław Ziemiński (Uniwersytet Szczeciński)

Lista recenzentów znajduje się na stronie internetowej zeszytu naukowego

<http://wpiaus.pl/actaiuris/>

Redaktor naukowy

dr hab. Marek Andrzejewski prof. US

Redaktor tematyczny

Szymon Słotwiński

Redaktor językowy

Joanna Dżaman

Korektor

Małgorzata Szczęsna

Skład komputerowy

Halina Lipiec

Pełna wersja publikacji www.wpiaus.pl/actaiuris

Wersja papierowa jest wersją pierwotną

Streszczenia opublikowanych artykułów są dostępne online w międzynarodowej bazie danych

The Central European Journal of Social Sciences and Humanities <http://cejsh.icm.edu.pl>

© Copyright by Uniwersytet Szczeciński, Szczecin 2013

ISSN 1640-6818

ISSN 2083-4373

WYDAWNICTWO NAUKOWE UNIWERSYTETU SZCZECIŃSKIEGO

Wydanie I. Ark. wyd. 6,5. Ark. druk. 7,8. Format B5. Nakład 100 egz.

SPIS TREŚCI

Jakub Kasnowski – Prawne warunki przyłączenia odnawialnych źródeł energii do sieci elektroenergetycznej	5
Izabela Gawłowicz, Piotr Łaski – Reforma europejskiego systemu ochrony praw człowieka na tle niektórych wyroków Europejskiego Trybunału Praw Człowieka przeciwko Wielkiej Brytanii	21
Aleksandra Monarcha-Matlak – <i>Cloud computing</i> – przetwarzanie w chmurze	31
Agnieszka Wiktorzak – Ryzyko wynikające z umowy o utworzeniu konsorcjum bankowego	43
Marlena Ballak – Prawne przesłanki powstania obowiązku przyłączenia do sieci przedsiębiorstwa energetycznego	65
Jędrzej Łopatto – Prawnomiędzynarodowe mechanizmy oddziaływania Unii Europejskiej na politykę wewnętrzną i zewnętrzną Republiki Białorusi	87
Aneta Wesołowska – Rozprawa i jej regulacje w odwoławczym postępowaniu podatkowym a jej praktyczne zastosowanie	103

Recenzje

Szymon Osowski – Recenzja książki Anny Młynarskiej-Sobaczewskiej <i>Autorytet państwa. Legitymizacyjne znaczenie prawa w państwie transformacji ustrojowej</i>	117
---	-----

*JAKUB KASNOWSKI**
Uniwersytet Szczeciński

**PRAWNE WARUNKI PRZYŁĄCZENIA
ODNAWIALNYCH ŹRÓDEŁ ENERGII
DO SIECI ELEKTROENERGETYCZNEJ**

Streszczenie

Wymogi przewidziane dla Polski, dotyczące udziału energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych na poziomie 15% w końcowym zużyciu energii w 2020 r., w połączeniu z obowiązującym systemem wsparcia dla energetyki odnawialnej, spowodowały wzrost zainteresowania inwestycjami w OZE. Postępowania administracyjne związane z takimi inwestycjami ujawniły niedoskonałości obowiązującego w tym zakresie prawa, dotyczące w szczególności etapu uzyskiwania warunków przyłączenia. Obowiązujące Prawo energetyczne zawiera regulacyjne braki w zakresie kompletności wniosku o wydanie warunków przyłączenia oraz kolejności rozpatrywania takich wniosków, a także jednoznacznie nie przesądza o ich charakterze prawnym. Kwestie te mają zostać szczegółowo uregulowane w nowej ustawie Prawo energetyczne oraz w ustawie o odnawialnych źródłach energii, które obecnie stanowią przedmiot prac legislacyjnych w ramach planowanego trójpakietu energetycznego.

Słowa kluczowe: prawo energetyczne, warunki przyłączenia, źródła odnawialne

* E-mail: jakub.kasnowski@interia.pl.

Wprowadzenie

Parlament Europejski i Rada dyrektywą nr 2009/28/WE z dnia 23 kwietnia 2009 r. w sprawie promowania stosowania energii ze źródeł odnawialnych zmieniająca i w następstwie uchylająca dyrektywy 2001/77/WE oraz 2003/30/WE (dalej: dyrektywa 2009/28/WE) wskazały w Załączniku nr I przyszłe wymagania stawiane państwom członkowskim dotyczące poziomu udziału energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych (dalej: OZE) w końcowym zużyciu energii¹. W przypadku Polski udział OZE został określony na poziomie 15% w 2020 roku. Postawione wymagania, obrazujące zapotrzebowanie na źródła energii odnawialnej w najbliższych latach, wraz z zagwarantowanym poziomem wsparcia inwestycji, spowodowały wzrost zainteresowania tego typu inwestycjami. Znaczący wzrost mocy pochodzącej ze źródeł odnawialnych, będący wynikiem rosnącego zainteresowania inwestorów, uwydatnił istotne niedoskonałości regulacji prawnych dotyczących etapu wnioskowania o określenie warunków przyłączenia². Niewątpliwie należą do nich zagadnienia daty oraz kompletności wniosku o wydanie warunków przyłączenia, kolejności rozpatrywania wniosków oraz charakteru prawnego warunków przyłączenia.

Obecnie prowadzone są prace legislacyjne nad tak zwanym trójpakietem energetycznym, w którego ramach odrębną regulację, obok ustaw Prawo energetyczne (dalej: nowe PE) i Prawo gazowe, ma stanowić ustawa o odnawialnych źródłach energii (dalej: ustawa o OZE), a także ustawa wprowadzająca. Zagadnienia będące przedmiotem niniejszego opracowania, ogólnie dotyczące warunków przyłączenia, zostaną uregulowane w nowym PE³. W odniesieniu do źródeł odnawialnych znajdują one zastosowanie na podstawie odesłania zawartego w art. 36 pkt 1 projektu ustawy o OZE⁴.

¹ *Krajowe cele ogólne w zakresie udziału energii ze źródeł odnawialnych w końcowym zużyciu energii brutto w 2020 r.*

² Minister Gospodarki, *Raport określający cele w zakresie udziału energii elektrycznej wytwarzanej w odnawialnych źródłach energii znajdujących się na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, w krajowym zużyciu energii elektrycznej na lata 2010–2019*, Warszawa 2011, www.mg.gov.pl, data pobrania: 2.09.2012, s. 8–10.

³ Projekt ustawy z dnia 8 października 2012 r. – Prawo energetyczne, wersja 1.24, www.rcl.gov.pl, data pobrania: 9.06.2013.

⁴ Projekt ustawy z dnia 9 października 2012 r. o odnawialnych źródłach energii, wersja 2.0.2., www.rcl.gov.pl, data pobrania: 9.06.2013.

1. Pierwszeństwo OZE

Zgodnie z art. 9 c ust. 6 Ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. – Prawo energetyczne⁵ (dalej: PE): „Operator systemu elektroenergetycznego, w obszarze swojego działania, jest obowiązany zapewnić wszystkim podmiotom pierwszeństwo w świadczeniu usług przesyłania lub dystrybucji energii elektrycznej wytworzonej w odnawialnych źródłach energii”. Możliwość przesyłu wytworzonej energii elektrycznej stanowi dla wytwórców jeden z najistotniejszych elementów inwestycji. Pojemność sieci operatorów jest bowiem ograniczona. Ustawowe uregulowanie pierwszeństwa przesyłu energii z OZE przed źródłami konwencjonalnymi stanowi implementację postanowień przytoczonej na wstępie dyrektywy 2009/20/WE oraz stanowić ma, obok systemu dopłat, oczywistą zachętę dla potencjalnych inwestorów. Pierwszeństwo energii pochodzącej z OZE należy rozumieć jako ciężący na operatorze systemu przesyłowego (dalej: OSP) i dystrybucyjnego (dalej: OSD) obowiązek zapewnienia pierwszeństwa odbioru energii elektrycznej pochodzącej z odnawialnych źródeł⁶. Zasada ta odnosi się zatem do energii pochodzącej ze źródeł już istniejących. Operator sieci w przypadku ograniczonej możliwości przesyłu energii elektrycznej w pierwszej kolejności powinien podjąć działania zmierzające do zapewnienia usług przesyłania lub dystrybucji energii elektrycznej pochodzącej z OZE, a dopiero w następnej kolejności energii pochodzącej ze źródeł konwencjonalnych. Należy zaznaczyć, że art. 33 ust. 1 projektu ustawy o OZE zasadę pierwszeństwa odnosi do przyłączenia instalacji OZE przed źródłami konwencjonalnymi.

Dalsza część opracowania dotyczyć będzie wniosku o wydanie warunków przyłączenia. Zaznaczyć należy, że chociaż proces wydawania warunków przyłączenia na podstawie obowiązującego PE ma charakter uniwersalny, to jednak zdecydowana większość postępowań dotyczy przyłączenia OZE. Wynika to przede wszystkim ze specyfiki inwestycji w źródła konwencjonalne oraz z charakteru podmiotów realizujących takie inwestycje.

⁵ Dz.U. 2006, nr 89, poz. 625 z późn. zm.

⁶ M. Czamecka, T. Oglódek, *Prawo energetyczne – Komentarz*, C.H. Beck, Warszawa 2009, s. 237.

2. Warunki przyłączenia – wymagania wniosku

Etapem poprzedzającym przyłączenie do sieci, które następuje na podstawie zawartej umowy o przyłączenie, jest uzyskanie przez zainteresowanego tak zwanych warunków przyłączenia. Zgodnie z art. 7 ust. 3 a PE wydanie warunków następuje na wniosek podmiotu ubiegającego się o przyłączenie, złożonego w przedsiębiorstwie energetycznym, do którego sieci wnioskodawca ubiega się o przyłączenie. Regulacja ta odpowiada treści § 4 Rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 4 maja 2007 r. w sprawie szczegółowych warunków funkcjonowania systemu elektroenergetycznego⁷ (dalej: rozporządzenie). Zabieg taki z punktu widzenia zasad starannej legislacji został w literaturze oceniony krytycznie⁸.

Wzór wniosku o wydanie warunków przyłączenia zgodnie z § 6 ust. 2 rozporządzenia ustala oraz udostępnia przedsiębiorstwo energetyczne zajmujące się przesyłaniem lub dystrybucją. Wniosek o wydanie warunków przyłączenia powinien spełniać określone wymagania. Zostały one sformułowane § 7 tego rozporządzenia. Oprócz oznaczenia wnioskodawcy i określenia mocy przyłączeniowej dla każdego miejsca dostarczania energii elektrycznej wniosek powinien zawierać przewidywane roczne zużycie energii elektrycznej, przewidywany termin rozpoczęcia dostarczania energii elektrycznej lub jej poboru, określenie parametrów technicznych i charakterystyki ruchowej oraz technicznej przyłączanych urządzeń, a także określenie minimalnej mocy wymaganej dla zapewnienia bezpieczeństwa osób i mienia w przypadku wprowadzenia ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii oraz informacje techniczne dotyczące zakłóceń wprowadzanych przez urządzenia. Wymagania wobec zainteresowanych są zróżnicowane, w zależności od zaliczenia wnioskodawcy do określonej grupy przyłączeniowej, co następuje na podstawie kryteriów określonych w § 3 ust. 1 rozporządzenia. W przypadku wytwórców energii elektrycznej wniosek o wydanie warunków przyłączenia powinien dodatkowo zawierać dane i informacje przewidziane w § 7 ust. 2 rozporządzenia, a dotyczące określenia maksymalnej rocznej ilości wytwarzanej energii i ilości tej energii dostarczanej do sieci, mocy zainstalowanej, zakresu dopuszczalnych zmian obciążeń oraz liczbę

⁷ Dz.U. 2007, nr 93, poz. 623.

⁸ M. Nowaczek-Zaremba, D. Nowak, *Komentarz do art. 7 ustawy, w: Prawo energetyczne*, red. M. Swora, Z. Muras, Wolters Kluwer, Warszawa 2010, s. 530.

przyłączanych jednostek wytwórczych. Jednocześnie należy zaznaczyć, że w przypadku wniosku o określenie warunków przyłączenia farm wiatrowych, oprócz wszystkich wymienionych już wymagań, w § 7 ust. 3 rozporządzenia przewidziano dodatkowo wymóg zawarcia danych i informacji dotyczących specyfikacji technicznej turbin wiatrowych oraz charakterystykę mocy turbiny wiatrowej w funkcji prędkości wiatru. Zaznaczyć należy, że do chwili ukazania się projektu ustawy o OZE oraz określenia współczynników korekcyjnych w ustawie wprowadzającej, inwestycje w energetykę wiatrową stanowiły najszybciej rozwijającą się część sektora OZE. Możliwe jest również zawarcie we wniosku dodatkowych informacji. Wymaganymi załącznikami – na podstawie § 7 ust. 5 rozporządzenia – są dokumenty potwierdzające tytuł prawny wnioskodawcy do korzystania z obiektu, w którym będą używane przyłączane urządzenia, instalacje lub sieci, plan zabudowy lub szkic sytuacyjny określający usytuowanie obiektu, a także wyciąg ze sprawozdania z badań jakości energii elektrycznej wytworzonej przez turbiny wiatrowe. Następnie wnioskodawca, zgodnie z art. 7 ust. 8 c PE, jest zobowiązany do wniesienia zaliczki w ciągu 14 dni od dnia złożenia wniosku o określenie warunków przyłączenia pod rygorem pozostawienia wniosku bez rozpatrzenia. Wysokość wniesionej zaliczki na poczet opłaty za przyłączenie do sieci wynosi 30 zł za każdy kilowat mocy przyłączeniowej określonej we wniosku o określenie warunków przyłączenia, jednak nie może przekraczać 3 mln zł. Warto dodać, że w nowym PE w art. 10 ust. 1 i 2 nie przewidziano zmiany stawek zaliczki. Pierwotnie celem wprowadzenia obowiązku zapłaty zaliczki było wyeliminowanie zjawiska blokowania mocy przesyłowych sieci przez inwestorów ubiegających się o wydanie warunków przyłączenia bez rzeczywistego zamiaru ich realizacji⁹. Zgodnie z art. 7 ust. 8 g PE, przedsiębiorstwo energetyczne zajmujące się przesyłaniem lub dystrybucją energii elektrycznej jest obowiązane wydać warunki przyłączenia. Zgodnie z pkt 2 wspomnianego przepisu termin na ich wydanie wynosi „150 dni od dnia złożenia wniosku o określenie warunków przyłączenia przez wnioskodawcę przyłączanego do sieci o napięciu znamionowym wyższym niż 1 kV, a w przypadku przyłączenia źródła – od dnia wniesienia zaliczki”. Zgodnie z art. 7 ust. 8 i PE warunki przyłączenia są ważne dwa lata od dnia ich doręczenia i stanowią warunkowe zobowiązanie przedsiębiorstwa do zawarcia umowy przyłączeniowej.

⁹ *Ibidem*, s. 533.

Tak w uproszczeniu wygląda proces ubiegania się zainteresowanego wytwarzaniem energii elektrycznej z OZE o wydanie warunków przyłączenia. W praktyce z etapem tym wiążą się pewne istotne niedogodności, które mają przesądzić i uregulować zapisy ustaw projektowanych w ramach tak zwanego trójpakietu energetycznego. Niedogodności wynikające z obowiązującego PE dotyczą przede wszystkim braku szczegółowych regulacji prawnych odnoszących się do określenia daty złożenia wniosku o wydanie warunków przyłączenia i jego kompletności, wątpliwości związanych z kolejnością rozpatrywania wniosków oraz z charakterem prawnym wydawanych warunków przyłączenia. Zagadnienia te zostaną omówione w tej kolejności.

3. Data złożenia wniosku o wydanie warunków przyłączenia

Precyzyjne określenie daty złożenia wniosku o wydanie warunków przyłączenia jest istotne z dwóch głównych powodów. Pierwszym z nich jest określenie biegu terminów do wydania warunków przyłączenia, drugim – kompletność złożonego wniosku.

Zgodnie z art. 7 ust. 3 a PE: „Podmiot ubiegający się o przyłączenie do sieci składa wniosek o określenie warunków przyłączenia do sieci”. Ustalenie momentu, od którego mamy do czynienia ze złożonym wnioskiem, jest istotne dla organu wydającego wspomniane warunki z punktu widzenia nałożonych wymogów dotyczących terminów. Dla zainteresowanego ich wydaniem moment złożenia wniosku jest natomiast szczególnie istotny z perspektywy ewentualnych roszczeń w przypadku przekroczenia tych terminów przez organ, a także z powodu ciężącego na nim obowiązku wpłaty zaliczki na poczet opłaty za przyłączenie do sieci. Zgodnie z art. 7 ust. 8 c PE: „Zaliczkę wnosi się w ciągu 14 dni od dnia złożenia wniosku o określenie warunków przyłączenia, pod rygorem pozostawienia wniosku bez rozpatrzenia”. Jednocześnie ust. 8 h przytoczonego przepisu nakłada na przedsiębiorstwo energetyczne obowiązek pisemnego potwierdzenia złożonego przez wnioskodawcę wniosku, określając w szczególności datę jego złożenia. Powstaje pytanie, czy skoro niewątpliwie istotnym dla rozpatrzenia wniosku jest uiszczenie wymaganej zaliczki, termin na jej wpłatę liczony będzie od momentu fizycznego złożenia wniosku czy wniosku kompletnego, a zatem takiego, który spełnia wszystkie wymagania formalne i którego złożenie zostało potwierdzone przez przedsiębiorstwo ener-

getyczne. Według niektórych autorów interpretacja literalna wspomnianego przepisu mogłaby wskazywać na moment fizycznego złożenia wniosku¹⁰. Intencją ustawodawcy było jednak przyjęcie, że chodzi o wniosek kompletny – „nie ma potrzeby podkreślać w ustawie, że wniosek ma być kompletny, gdyż jeżeli pismo nie będzie zawierało jakiegoś elementu, nie będzie można go traktować jako wniosku”¹¹. W doktrynie pogląd ten jest aprobowany. Przyjmuje się, że bieg wspomnianych terminów rozpoczyna się od momentu złożenia przez zainteresowany podmiot kompletnego wniosku¹². Warto dodać, że w *Instrukcji ruchu i eksploatacji sieci przesyłowej* (dalej: IRiESP) Polskich Sieci Energetycznych Operator SA (dalej: PSE Operator SA) w rozdziale II.B.1.2.2.1. lit. c określono jako datę złożenia wniosku „datę otrzymania przez OSP kompletnego wniosku”¹³. Również w wydanym przez PSE Operator SA przewodniku w pkt 2.3 lit. d jako datę złożenia wniosku określono „datę otrzymania przez OSP kompletnego wniosku, tj. spełniającego wymagania ustawy i IRiESP”¹⁴.

Możliwe wystąpienie problemów interpretacyjnych związanych z precyzyjnym określeniem daty złożenia wniosku oraz faktu jego złożenia ma rozwiązać regulacja art. 8 ust. 6 nowego PE. Istnienie tego problemu potwierdza uzasadnienie do projektu, w którym wskazano, że planowana zmiana ma na celu „usunięcie możliwych wątpliwości interpretacyjnych co do tego, kiedy i czy w ogóle wniosek został złożony, tym bardziej że od tej daty liczony jest termin wydania warunków przyłączenia oraz wniesienia zaliczki na poczet opłaty za przyłączenie do sieci”¹⁵.

¹⁰ P. Ciołkowski, M. Andruszkiewicz, *Terminy w procedurze określania warunków przyłączenia*, www.cire.pl, data pobrania: 11.08.2012.

¹¹ Uzasadnienie uchwały Senatu RP w sprawie ustawy o zmianie ustawy – Prawo energetyczne oraz o zmianie niektórych innych ustaw, Druk nr 2622, Warszawa, 18 grudnia 2009 r., www.orka.sejm.gov.pl, data pobrania: 6.09.2012.

¹² S.M. Nowaczek-Zaremba, D. Nowak, *op.cit.*, s. 533.

¹³ PSE Operator SA, *Instrukcja ruchu i eksploatacji sieci przesyłowej, wersja 2.0*, tekst obowiązujący od 1 stycznia 2012 r., www.pse-operator.pl, data pobrania: 6.09.2012.

¹⁴ PSE Operator SA, *Przyłączanie do sieci przesyłowej – przewodnik*, www.google.pl, data pobrania: 6.09.2012.

¹⁵ Uzasadnienie do projektu ustawy Prawo energetyczne, www.cire.pl, data pobrania: 5.09.2012.

4. Kolejność rozpatrywania wniosków o wydanie warunków przyłączenia

Zgodnie z art. 7 ust. 1 PE: „Przedsiębiorstwo energetyczne [...] jest obowiązane do zawarcia umowy o przyłączenie do sieci z podmiotami ubiegającymi się o przyłączenie do sieci na zasadzie równoprawnego traktowania”. Ze sformułowanej zasady równego traktowania w doktrynie został wyinterpretowany obowiązek operatorów do rozpatrywania złożonych wniosków o wydanie warunków przyłączenia na podstawie obiektywnych kryteriów¹⁶. Powszechnie za takie kryterium przyjmuje się moment złożenia wniosku – stąd tak istotne jest zagadnienie jego kompletności. Celem regulacji art. 7 ust. 1 PE jest wprowadzenie zakazu dyskryminacji podmiotów ubiegających się o przyłączenie do sieci. Nałożenie na przedsiębiorstwo energetyczne, do którego ma zostać przyłączone nowe źródło energii odnawialnej, obowiązku równego traktowania podmiotów starających się o takie przyłączenie ma na celu zakaz preferencyjnego traktowania dostawców lub odbiorców energii, czyli takiego, w którym przedsiębiorstwo dokonuje wyboru na podstawie istotnych ze swojego punktu widzenia kryteriów, na przykład wybiera podmioty generujące większe zyski¹⁷. Obowiązująca regulacja nie wyraża wprost zasady *first come, first served*. W obowiązującym stanie prawnym kolejność rozpatrywania wniosków odbywa się na podstawie obiektywnego kryterium zapewniającego równoprawne traktowanie i stanowi regułę wyinterpretowaną z art. 7 ust. 1 PE. Warto dodać, że art. 11 ust. 1 nowego PE przewiduje *expressis verbis* obowiązek przedsiębiorstwa energetycznego rozpatrywania wniosków według kolejności ich wpływu¹⁸.

5. Charakter prawny warunków przyłączenia

Zgodnie z art. 7 ust. 8 i zd. 2 PE: „Warunki przyłączenia są ważne dwa lata od dnia ich doręczenia. W okresie ważności warunki przyłączenia stanowią warunkowe zobowiązanie przedsiębiorstwa energetycznego do zawarcia umowy o przyłączenie do sieci elektroenergetycznej”. Okres dwóch lat ważności warunków przyłączenia został także uregulowany w § 8 ust. 7 rozporządzenia,

¹⁶ P. Ciołkowski, M. Andruszkiewicz, *op.cit.*

¹⁷ M. Czarnicka, T. Oglódek, *op.cit.*, s. 154.

¹⁸ Projekt ustawy z dnia 8 października 2012 r. Prawo energetyczne...

wkraczając w materię regulacji ustawowej i określając początek biegu wspomnianego terminu od dnia ich określenia. Rozbieżność ta stanowi istotne niedociągnięcie legislacyjne. Wątpliwości powstają w odniesieniu do charakteru prawnego warunków przyłączenia. Na podstawie obowiązujących przepisów w literaturze wyróżniono kilka możliwych koncepcji: 1) przyjęto, że warunki przyłączenia są dokumentem o charakterze informacyjnym; 2) są ofertą w rozumieniu przepisów Kodeksu cywilnego (dalej: k.c.) zawarcia umowy o przyłączenie do sieci; 3) są bezwarunkowym zobowiązaniem przedsiębiorstwa do złożenia oświadczenia woli o zawarciu umowy o przyłączenie o ile nadal istnieją techniczne i ekonomiczne warunki przyłączenia oraz 4) są bezwarunkowym zobowiązaniem się przedsiębiorstwa energetycznego do złożenia oświadczenia woli o zawarciu umowy o przyłączenie¹⁹. Obowiązujące przepisy nie przesądzają jednoznacznie, która z koncepcji jest właściwa²⁰. Regulacja art. 7 ust. 8 i PE, zdawałoby się, dopuszcza możliwość odmowy zawarcia umowy w okresie obowiązywania wydanych warunków przyłączenia, co świadczyłoby o braku ich bezwzględnie wiążącego charakteru²¹.

Koncepcja traktująca warunki przyłączenia jako dokument o charakterze informacyjnym opiera się na zakresie regulacji przykładowej ich zawartości na podstawie § 8 rozporządzenia²². Zdaniem autora tego poglądu, „nabierają one [warunki przyłączenia – dop. J.K.] waloru warunkowego zobowiązania dopiero wtedy, gdy rozpatrujemy je przez pryzmat art. 7 ust. 1 PE i tym samym utożsamiamy z istnieniem technicznych warunków przyłączenia do sieci i dostarczania paliw lub energii, oraz spełniania przez żądającego zawarcia umowy warunków przyłączenia do sieci i odbioru”²³. Należy stwierdzić, że zgodnie z wykładnią systemową, nakazującą całościowe traktowanie systemu prawa²⁴, nie można mówić o warunkowości zobowiązania warunków przyłączenia zależnej

¹⁹ M. Szambelańczyk, *Zasady podłączenia do sieci w projekcie nowelizacji Prawa energetycznego*, „Czysta Energia” 2009, nr 4, www.czystaenergia.pl, data pobrania: 28.08.2012.

²⁰ *Ibidem*, autor uznaje, że „nie znajdują potwierdzenia ani w obecnych, ani w proponowanych przepisach”.

²¹ *Ibidem*.

²² Ł. Bartuszek, *Charakter prawny warunków przyłączenia*, „Biuletyn Urzędu Regulacji Energetyki” 2010, nr 5, s. 4.

²³ *Ibidem*.

²⁴ *Encyklopedia prawa*, red. U. Kalina-Prasznic, C.H. Beck, Warszawa 2007, s. 971; S. Wronkowska, *Podstawowe pojęcie prawa i prawoznawstwa*, Ars boni et aequi, Poznań 2005, s. 89; L. Morawski, *Wstęp do prawoznawstwa*, Dom Organizatora, Toruń 2011, s. 146–148.

od ich interpretacji w kontekście art. 7 ust. 1 PE. Wydane przez przedsiębiorstwo energetyczne warunki przyłączenia podlegają reżimowi obowiązujących norm prawnych jako spójnej całości i na tej podstawie należy ocenić, czy mają charakter zobowiązania warunkowego, czy nie. Jednocześnie warto zaznaczyć, że dokument o charakterze informacyjnym nie ma charakteru wiążącego. Niewątpliwie taki mają wydawane przez przedsiębiorstwa energetyczne warunki przyłączenia. Ponadto, w okresie obowiązywania wydanych warunków przyłączenia i w sytuacji istnienia technicznych i ekonomicznych warunków określonych w art. 7 ust. 1 PE, przedsiębiorstwo energetyczne ma obowiązek zawarcia umowy o przyłączenie z wnioskodawcą, który spełnił warunki niezbędne do przyłączenia²⁵. Niewątpliwie dokument o charakterze informacyjnym nie kreowałby takiego obowiązku.

Zobowiązaniowy charakter warunków przyłączenia oddaje niewątpliwie koncepcja warunków przyłączenia jako oferty w rozumieniu przepisów części ogólnej k.c.²⁶. Zgodnie z tym poglądem warunki przyłączenia czynią zadość wymaganiom stawianym ofercie zgodnie z art. 66 k.c. Kierowane są do konkretnego podmiotu, stanowią formę oświadczenia woli zakładu energetycznego w zakresie objętym tymi warunkami, zawierają szczegółowy opis przedmiotu umowy, a także pośrednio pozwalają ustalić cenę przyłączenia²⁷. Problem związany z ustaleniem *essentialia negotii* w postaci odpłatności stanowi jeden z argumentów krytyków koncepcji warunków przyłączenia jako oferty w rozumieniu KC²⁸. Ponieważ zgodnie z § 8 ust. 6 rozporządzenia: „warunki przyłączenia są przekazywane wnioskodawcy wraz z projektem umowy o przyłączenie”, ciekawą koncepcją wydaje się uznanie przekazywanego projektu jako zaproszenia do rokowań, opartą na tym, że przekazywana umowa stanowi jedynie projekt i nie jest w praktyce podpisana przez przedsiębiorstwo energetyczne²⁹.

²⁵ M. Prusak, *Nie można odmówić zawarcia umowy o przyłączenie farmy wiatrowej*, data publikacji: 14.07.2009, www.biznes.gazetaprawna.pl, data pobrania: 2.09.2012.

²⁶ Ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny, Dz.U. 1964, nr 16, poz. 93 z późn. zm.

²⁷ G.J. Wąsiewski, K. Kahl, *Co uregulować w prawie energetycznym*, data publikacji: 26.06.2009, www.rp.pl, data pobrania: 2.09.2012.

²⁸ A. Walaszek-Pyziół, W. Pyziół, *Obowiązek zawarcia umowy o przyłączenie do sieci elektroenergetycznej – węzłowe zagadnienia prawne*, „Przegląd Ustawodawstwa Gospodarczego” 2006, nr 12, s. 9; G.J. Wąsiewski, K. Kahl, *op.cit.*; Ł. Bartuszek, *op.cit.*, s. 4.

²⁹ Ł. Bartuszek, *op.cit.*, s. 10.

Kolejna z przytoczonych koncepcji traktuje wydawane przez przedsiębiorstwo energetyczne warunki przyłączenia jako bezwarunkowe zobowiązanie przedsiębiorstwa do złożenia oświadczenia woli o zawarciu umowy o przyłączenie, o ile nadal istnieją techniczne i ekonomiczne warunki przyłączenia. Punktem wyjścia tej koncepcji jest założenie, że skoro przedsiębiorstwo energetyczne może odmówić wydania warunków przyłączenia z powodu braku technicznych i ekonomicznych warunków na etapie składania wniosku, to tym bardziej może tego dokonać przed zawarciem samej umowy o przyłączenie. W tym wypadku warunkowość zobowiązania przedsiębiorstwa energetycznego odnosi się do sytuacji, gdy w okresie dwóch lat od wydania warunków przyłączenia ma dojść do zawarcia umowy przyłączeniowej, jednak przedsiębiorstwo ze względu na zmianę okoliczności odmawia zawarcia umowy z powodu braku technicznych lub ekonomicznych warunków przyłączenia. Warunkowe zobowiązanie przedsiębiorstwa energetycznego polega w tym przypadku na tym, że chociaż zostały wydane warunki przyłączenia, konieczne jest, aby w momencie zawierania umowy warunki techniczne i ekonomiczne wciąż istniały, to jest, aby istniała możliwość przyłączenia źródeł o danej mocy, przy planowanych wcześniej inwestycjach³⁰. Warto dodać, że przytoczona koncepcja jest wewnętrznie sprzeczna. Jak słusznie zauważono, w przypadku zakreślenia wymogu istnienia warunków technicznych i ekonomicznych – *o ile nadal istnieją*, nie można mówić o bezwarunkowości zobowiązania przedsiębiorstwa energetycznego³¹. Z powodu tej sprzeczności niektórzy autorzy, formułując koncepcje dotyczące charakteru prawnego warunków przyłączenia, określają je jako „warunkowe zobowiązanie przedsiębiorstwa energetycznego do zawarcia umowy o przyłączenie do sieci, o ile w dniu zawarcia umowy o przyłączenie będą istnieć techniczne i ekonomiczne warunki przyłączenia”³². Istnienie technicznych i ekonomicznych warunków przyłączenia jest szeroko komentowanym w literaturze zagadnieniem³³.

³⁰ M. Prusak, *op.cit.*

³¹ Ł. Bartuszek, *op.cit.*, s. 7.

³² M. Prusak, *op.cit.*

³³ S.M. Nowaczek-Zaremba, D. Nowak, *op.cit.*, s. 520–523; A. Walaszek-Pyziół, W. Pyziół, *op.cit.*, s. 4–7; M. Czarnicka, T. Ogłódek, *op.cit.*, s. 154–155; M. Janowska, M. Pawełczyk, P. Sokal, R. Walczak, w: *Prawo energetyczne – komentarz*, red. M. Pawełczyk, Iuris, Poznań 2012, s. 204–206; J. Baehr, E. Sawicki, w: J. Baehr, E. Sawicki, J. Antczak, *Prawo energetyczne – komentarz*, Zakamycze 2003, s. 93.

Rozważając ostatnią z przytoczonych koncepcji, zgodnie z którą warunki przyłączenia stanowią bezwarunkowe zobowiązanie się przedsiębiorstwa energetycznego do złożenia oświadczenia woli o zawarciu umowy o przyłączenie, należy się odnieść do funkcji warunków przyłączenia. W uzasadnieniu wyroku z 25 czerwca 2009 roku³⁴ Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów, wymieniając funkcje, jakie pełnią wydawane warunki przyłączenia, wskazał, że „stanowią [one – dop. J.K.] potwierdzenie przez przedsiębiorstwo energetyczne istnienia technicznych i ekonomicznych warunków do przyłączenia” oraz stanowią zaproszenie „do złożenia przedsiębiorstwu energetycznemu oświadczenia woli przez podmiot ubiegający się o przyłączenie, które powoduje po stronie przedsiębiorstwa energetycznego obowiązek zawarcia umowy o przyłączenie do sieci zgodnej z tymi warunkami technicznymi oraz na warunkach przewidzianych w projekcie umowy przyłączeniowej, która jest dołączona do warunków przyłączenia”.

Funkcja warunków przyłączenia została również poruszona w uzasadnieniu wyroku z dnia 26 kwietnia 2012 roku³⁵, w którym Sąd Apelacyjny w Warszawie stwierdził:

[...] w ocenie Sądu Apelacyjnego powód, wydając zainteresowanemu warunki przyłączenia wraz z projektem umowy o przyłączenie, który opracował, sam ustalił, że istnieją zarówno techniczne, jak i ekonomiczne warunki przyłączenia, a więc przesłanki określone w art. 7 ust. 1 ustawy – PE, pozwalające na zawarcie umowy o przyłączenie.

To sam powód złożył oświadczenie zainteresowanemu, że istnieje możliwość przyłączenia do sieci wnioskowanego obiektu i przekazał warunki przyłączenia wraz z projektem umowy o przyłączenie, a wydane przez przedsiębiorstwo energetyczne warunki przyłączenia spełniają kilka funkcji: stanowią potwierdzenie przez to przedsiębiorstwo istnienia technicznych i ekonomicznych warunków przyłączenia [...] oraz stanowią zaproszenie do złożenia przedsiębiorstwu energetycznemu oświadczenia woli przez podmiot ubiegający się o przyłączenie, które powoduje po stronie przedsiębiorstwa energetycznego obowiązek zawarcia umowy o przyłączenie do sieci o treści zgodnej z tymi warunkami technicznymi oraz na warunkach przewidzianych w projekcie umowy przyłączeniowej, załączonej do wydanych warunków przyłączenia. Zatem kwestionowanie przez powoda istnienia warunków technicznych i ekonomicznych nie znajduje żadnego uzasadnienia prawnego i jest sprzeczne z dotychczasowo-

³⁴ Sygn. akt XVII AmE 205/08.

³⁵ Sygn. akt VI ACa 1500/11.

wymi działaniami i oświadczeniami powoda, podejmowanymi na etapie wydawania warunków przyłączenia. [...] Zatem wydanie przez przedsiębiorstwo energetyczne warunków przyłączenia wraz z projektem umowy o przyłączenie stanowi potwierdzenie możliwości przyłączenia do sieci podmiotu ubiegającego się o takie przyłączenie zgodnie z tymi warunkami, skutkujące obowiązkiem zawarcia tej umowy po stronie przedsiębiorstwa energetycznego w okresie ważności warunków przyłączenia, a więc w okresie dwuletnim od dnia ich określenia. Nadto należy podnieść, że powód wydał warunki przyłączenia zainteresowanemu na podstawie ekspertyzy oddziaływania FW [farmy wiatrowej – dop. J.K.] S. na sieć, sporządzonej przez Politechnikę [...], potwierdzającej możliwość przyłączenia do sieci.

Przytoczony obszerny fragment uzasadnienia wyroku jednoznacznie wskazuje kierunek, w którym zmierza orzecznictwo w odniesieniu do określenia charakteru prawnego warunków przyłączenia. Niewątpliwie w orzeczeniu tym odrzucono koncepcję warunków przyłączenia jako dokumentu o charakterze informacyjnym. Wydanie warunków przyłączenia potwierdza istnienie technicznych i ekonomicznych warunków w momencie ich wydawania, jak również w okresie ich obowiązywania. Stąd sąd określił zobowiązanie przedsiębiorstwa energetycznego do zawarcia umowy o przyłączenie w sytuacji obowiązywania wcześniej wydanych przez to przedsiębiorstwo warunków przyłączenia. Jednocześnie formułując funkcje warunków przyłączenia, sąd stwierdził, że „stanowią [one – dop. J.K.] zaproszenie do złożenia przedsiębiorstwu energetycznemu oświadczenia woli przez podmiot ubiegający się o przyłączenie”, które ma charakter wiążący dla przedsiębiorstwa energetycznego, to jest powoduje powstanie obowiązku zawarcia umowy o przyłączenie z zainteresowanym.

Wydanie warunków przyłączenia na podstawie art. 7 ust. 8 e PE jest poprzedzone sporządzeniem ekspertyzy wpływu tych urządzeń, instalacji lub sieci na system elektroenergetyczny. Wymóg ten dotyczy jednostek wytwórczych, których moc zainstalowana jest większa niż 2 MW, lub urządzeń odbiorcy końcowego o łącznej mocy przyłączeniowej większej niż 5 MW. Sporządzenie ekspertyzy na podstawie przytoczonego przepisu leży po stronie przedsiębiorstwa energetycznego zajmującego się przesyłaniem lub dystrybucją energii elektrycznej. Ekspertyza jest podstawą do wydania lub odmowy wydania warunków przyłączenia i obejmuje dwuletni okres, na który warunki te są wydawane. Jednocześnie ekspertyza, w której stwierdza się istnienie warunków technicznych i ekonomicznych koniecznych do przyłączenia jednostek wytwór-

czych zainteresowanego podmiotu, zakłada istnienie tych kryteriów przez okres obowiązywania warunków przyłączenia. Wydanie zatem warunków przyłączenia powoduje powstanie zobowiązania po stronie przedsiębiorstwa energetycznego do zawarcia w okresie ich ważności umowy o przyłączenie. Pogląd ten potwierdza przytoczone uzasadnienie orzeczenia oraz głosy w doktrynie³⁶. Należy stwierdzić, że wymóg sporządzenia ekspertyzy i obarczenie wydawanych warunków przyłączenia okresem ich ważności miałyby się z celem w sytuacji, gdy przedsiębiorstwo energetyczne badałoby istnienie technicznych i ekonomicznych warunków przyłączenia w momencie ich wydawania, a następnie w dwuletnim okresie obowiązywania mogłoby odmówić zawarcia umowy o przyłączenie z powodu ich braku.

Nowe PE w art. 15 ust. 2 zakłada, że „warunki przyłączenia, w okresie ich ważności, stanowią zobowiązanie przedsiębiorstwa energetycznego do zawarcia umowy o przyłączenie do sieci elektroenergetycznej lub do sieci ciepłowniczej z podmiotem, któremu zostały one wydane, lub z jego następcą prawnym”. Usunięcie sformułowania „warunkowe” niewątpliwie ułatwi jednoznaczne ustalenie charakteru prawnego warunków przyłączenia.

Zakończenie

Kolejność rozpatrywania wniosków, ich kompletność oraz charakter prawny warunków przyłączenia stanowią istotne zagadnienia szczególnie z perspektywy podmiotów zainteresowanych wytwarzaniem energii elektrycznej z OZE. Ponieważ dostęp do sieci elektroenergetycznych jest ograniczony, data złożenia wniosku o wydanie warunków przyłączenia, a także kolejność rozpatrywania tych wniosków mogą być decydujące dla możliwości podjęcia działalności polegającej na wytwarzaniu energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych. Również złożone zagadnienie charakteru prawnego warunków przyłączenia, szeroko komentowane w literaturze, ma istotne znaczenie dla inwestorów chcących podjąć działania ukierunkowane na realizację inwestycji w OZE. Ponieważ inwestycje te często wiążą się z wysokimi nakładami finansowymi, pożądane jest usunięcie wątpliwości powstałych na tle wymienionych zagadnień, mogą one bowiem powodować niepewność po stronie inwestora. Za pozytywne nale-

³⁶ M. Prusak, *op.cit.*

ży uznać zmiany projektowane przez ustawodawcę w ramach nowych ustaw PE i ustawy o OZE. Aktualne wersje projektów tych ustaw zdają się wyjaśniać wątpliwości, które powstały na gruncie obowiązującej regulacji.

**LEGAL TERMS AND CONDITIONS
OF THE RENEWABLE ENERGY SOURCES
ELECTRICAL GRID CONNECTION**

Summary

Requirement established for Poland, regarding participation of electric energy produced in renewable energy source at the 15% level of national electricity consumption in addition to country support system for renewable energy, caused increased interest in renewable energy investments. Administrative proceedings regarding such investments exposed legal system imperfections concerning especially the stage of the petition for terms of grid connection. Current Energy Law does not completely regulate the matter of the petition completion, order of consideration of petitions and the legal nature of such petition. Mentioned stage is about to be changed because of the new Energy Law and Renewable Energy Sources Act which are currently undergoing legislative process as a part of the Polish energy three-pack.

Translated by Jakub Kasnowski

Keywords: energy law, terms of grid connection, renewable sources